

13202.07.10 17

МИСТЕЦТВО

К.БУЧУ

Оригінальний малюнок Анатоля Петрицького для і журналу

БІБЛІОТЕКА
87752

**КРАСВІЙ ВІДДІЛ
ВУФКУ**

ХАРКІВ,
вул. К. Лібкнехта, 5
Телефон 20-96 і 15-85

1-й

Ім. К. ЛІБКНЕХТА

вул. К. Лібкнехта

Каса з 5 год.

2-й

Ім. КОМІТЕРНА

вул. 1-го Травня

Каса з 4 год.

4-й

Ім. К. МАРКСА

вул. Свердлова

Каса з 5 год.

5-й

Ім. ДЗЕРЖИНСЬКОГО

вул. Свердлова

Каса з 5 год.

В робітничих
районах

6-й

ЖОВТЕНЬ

вул. Жовтневої Революції, № 32
(кол. Москалівська)

7-й

ПРОЛЕТАР

(кол. Современний)

ріг Кладовищенської
та Гільської вулиць

Каса з 4 год.

ДЕРЖКІНО-ТЕАТРИ ВУФКУ

З вівторка 8 травня

2-й ТИЖДЕНЬ

ВАР'ЄТЕ

**КІРА
КІРАЛІНА**

**БАБИ
РЯЗАНСЬКІ**

**ПУТЬ
В ДАМАСК**

**ОКТЯБРЮХОВ
і ДЕКАБРЮХОВ**

ДЕКАБРИСТИ

**ДВА ДРУЗІ
МОДЕЛЬ
і ПОДРУГА**

ДВА ДНІ

ТИЖНЕВИК
Рік видання IV-й

НОВЕ МИСТЕЦТВО

Редакція: Харків, вул. Лібкнекста, № 9. Телефон № 1-68

№ 16—17 (86—87)

7 ТРАВНЯ

1928

Перше Травня

В умовах вільної праці вже одинадцятий рік по Жовтневій революції трудящі Радянської України улаштовують свято праці—день міжнародного єднання пролетаріату всіх країн, коли він демонструє свою організованість, класову солідарність і готовність єдиним фронтом виступити проти капіталу на захист своїх прав. Це день Першого Травня, сонячного весняного свята.

Перше Травня в Радянському Союзі тобто в умовах пролетарської держави, має проходити з особливим під'їном і урочисто. Коли в капіталістичних державах на похід вишикуваних колон пролетаріату з-за кожного рогу улиці чекає і готова налетіти зграя озброєних загонів жандарів і війська, коли там можливі і є криваві сутички і жертви пролетаріату, то у нас день першого травня—це демонстрація організованості й моці трудящих, день підсумування наших досягнень в будівництві соціалізму. В цей день весняний, на велелюдних майданах нашої республіки, розцвічених прaporами й зеленими паростками, пролетаріят перевіряє пройдену путь боротьби і будівництва за одинадцять років існування пролетарської

Перше Травня

держави, намічає шляхи дальнішого й святкує свою перемогу урочисто, радісно, й бодьоро.

День Першого Травня увійшов у побут пролетаріату Радянського Союза. Поети, письменники, компоністи й художники присвячують свої твори робітничому святу. Але ми ще замало уміємо використати наші можливості і показати трудящим в цей день досягнення радянського мистецтва. Зараз ми вже не такі бідні на мистецькі сили, що служать пролетарському класу, як це було перші роки по Жовтневій перемозі. За десять років ми створили кадри мистців, маємо цілі мистецькі організації і їх ми мало використовуємо для урочистого переведення свята праці. Через те іноді мало відчувається художнього оформлення самого походу робітничих колон і бідно, скupo демонструється мистецтво в його найкращих досягненнях в цей день.

Наше завдання, мистців і творців культурних цінностей—зробити цей день радісним днем не тільки демонстрації перемоги пролетаріату на фронті економічного і політичного будівництва, а й днем демонстрації наших мистецьких досягнень.

Капіталізм робив з газет капіталістичні підприємства, знаряддя наживи для багачів, інформацію й забавну для них, знаряддя брехні й облуди для маси трудящих. Ми зломили знаряддя наживи й облуди. Ми почали робити з газети знаряддя освіти мас і науки жити та будувати своє господарство без дідичів і без капіталістів.

Ленін

Перед кінцем сезону

Харківські Драматичні театри

Минулий сезон кінчали в Харкові вісім драматичних театрів. Цей сезон дає таке ж загальне число—вісім.

Коли зрівняти цю цифру з кількістю драматичних театрів у передминулі сезони (25-26 р.—шість, 24-25—п'ять) та зважити думки про перспективи майбутнього сезону, висловлені на авторитетних нарадах наших керовничих театральних зарядів (значних змін чи поширення не передбачається), то можна, мабуть зробити висновок, що поступове зростання сітки драмтеатрів у Харкові дійшло певної на деякий час норми, і сітка стабілізується. Вісім драматичних стаціонарних театрів (плус два не драматичних—10) це рекордна для Харкова цифра. І коли за революційне десятиліття залюдненість Харкова зросла менше, ніж у два рази, то зростання театральних закладів за цей час відбулося зовсім не пропорційно—більше, як втричі перевищивши „довоєнну норму“. Отже,—маємо добре висновки про збільшення попиту на культурну розвагу.

Ці добре висновки, як найбільше підpirає ї те, що цього сезону глядач „пішов до театру“. Пішов стільки густо, що одвічний дефіцит театральної справи обіцяє, наче, не тільки зменшитися, а й, чого доброго, в деяких театрах дорівнятися нулю. Збільшення глядацьких кадрів вза-

галі характерна риса цього сезону по всіх театрах УСРР і коефіцієнт його під час в провінції, навіть, більший проти столиці. Правда, не завжди це можна узагальнювати й про завоювання глядача треба мабуть говорити для кожного театру окремо—особливо окремо саме для Харківських театрів, бо не всі з них в однаковій мірі заслужили глядацьку увагу. В такій же мірі не завжди приплів глядача можна пояснити й збільшенням інтересу до художньої продукції того чи іншого театру раз-у-раз, бо притягнення глядача здійснювалося заходами чисто механічного порядку—абонемування, пільгові каси, гуртування громадськості довкола театру, закриті вистави то-що. Але важний самий факт, тим паче, що деякі з таких „механічних“ заходів, скажемо, хоч-би—закриті вистави—бліскуче не тільки виправдали себе з матеріального боку, а й спричинилися до збільшення художнього інтересу в глядачів. Важне те, що сам по собі курйозний вислів „завоювання“ глядача починає втрачати свою курйозність і, коли глядача й справді, „завойовувалося“, замість „інтересувати“, то все ж таки так чи інакше глядач в результаті „звикає“ до того щоби регулярно відвідувати театр. А ще важне те—і це, мабуть, головніше—що (отут найбільша позитивна риса „механічних“ заходів) до

театру пішов не випадковий глядач, не глядач з вулиці, глядач організований найбільше. Отже, це забезпечує й обіцяє організувати кадри постійного глядача,—робітничого глядача, що до цього часу особливо в українських театрах, бував рідко, епізодично і, таким чином, дає змогу вже глядачеві „завоювати“ театр.

Отже, абсолютне збільшення кол глядачів і їхнє, так би мовити, „упостійнення“ безперечно виразно визначається з поміж інших моментів у підсумках цього сезону.

Держ. Хар. театр „Заколот“ Пост. реж. Смірнова

Коли ж переглянути сітку харківських драматичних театрів рівняючи її до минулого сезону, то матимемо ще один висновок—зокрема для українських театрів.

Минулого сезону було в Харкові 4 українських драмтеатри („Березіль“, „Веселий Пролетар“, „Народній“ та „Театр для дітей“), 3 руських („Червонозаводський“, „ХОРПС“ та „Театр Пролеткульт“) і єврейський. Цього сезону маємо єврейський, 2 руських та 5(!) українських (організувався ще пересувний робсельтеатр). Абсолютне збільшення кількості українських драмтеатрів на один, фактично є збільшення на два, бо замість анемічного назадницького „Народного Театру“ виник поступовіший та більше мистецькі й ідеологічно виразній „Харківський Держтеатр“*). Таким чином маємо, по-перше поширення периферії українського театру в Харкові, а по-друге,—безперечне закріплення його позицій (між іншим в сезоні 25—26 р. було тільки два українські театри в Харкові, а в сезоні 24—25 р. один). Долучивши сюди й оперний український театр, що організувався минулого сезону, можна говорити про просто несподівано величезний зрост периферії українського театру в Харкові. При чому периферія поширилася як раз через налагодження обслуговування робітничого чи й селянського глядача. Отже, їх можна говорити, що за цей сезон і Харківські українські театри до глядача й глядач до них зробили не один крок. І це обіцяє на майбутній сезон ще більше зближення, коли, звичайно... все буде добре з художньою продукцією театрів.

II

Найвидатнішим фактом цього сезону для Харкова була організація Харківського Державного театру. ХДТ це, відмінно, перший в історії стаціонарний український театр в робітничому районі. Нічого й казати яке видатне культурне й політичне значення

має цей факт. І цілком зрозуміло, що перед цим театром стоять найвідповідальніші завдання: він має презентувати українське театральне мистецтво перед глядачем, що досі найбільше знайомий був з ним через халтурні гастролі „гопакерії“, театральної „автокефалії“.

Вибити з психіки широкого робітничого глядача віками втоптане розуміння українського театру, як „автокефалії“, „гопакерії“, та спопуляризувати натомість ідеї й молоду культуру нового українського революційного театру, і, через сучасні його форми, взяти участь в загальному процесі утворення соціалістичної культури—ось як можна сформулювати ці завдання.

Ми не спиняємося на моментах організації цього театру, яка безперечно через спільність допустила багатьох хиб і помилок, що добре далися в знаки під час сезону, а говоримо тут лише про художню постановку діла,—бо це найбільше може продемонструвати насільки осягнув театр покладені на нього завдання.

Почнемо з репертуару—тобто з його „альфи“ (за „омегу“ тоді буде—художня метода театру). Показав театр 13 вистав: „Республіка на колесах“, „В ті дні“ (Банкрот), „Пурга“, „Лукреція Борджія“, „Любов під берестом“, „Суєта“, „Седі“, „Гріх“, „Розбійник Кarmелюк“, „Розлом“, „Підземна Галичина“, „Вовча зграя“, „Заколот“ (Мятеж).

*) Докладно про цього оворитимемо далі.

Перше, що б'є в вічі, коли бодай зверхнью оглянути цей список п'ес, ще с т р о к а т і с т ь р е п е р т у а р у . А за стро-к а т і с т ь в а ж к о й з багнути, звичайно, ре-п е р т у а р н у л і н ю т е а т р у , що як відомо, де що х а р а к т е р и з у е ї ціле настановлення т е а т р у . На жаль, цілком очевидно повна в и п а д к о в і с т ь р е п е р т у а р у т е а т р у , що помітна навіть в наших „супужних“ умо-вах безрепертуар'я . Випадковість яка цілком зрозуміла ї припустима в пересічному провінціальному театрі, що живе з випадкового ж, вуличного глядача, але якої ніяк не можна допускати в театрі вели-кого маштабу, що об'єктом своїх виступів має постійну ї у найбільшій мірі одно-родну авдиторію . Характерно ї те, що по при ції випадковості революційна нова п'еса ніяк не переважає, навпаки їй ви-ділено всього 35%, натомість чимало уваги віддано неглибокому моралізатор-ству (на зразок „Седі“) чи „салонній революції“ (на зразок „Вовчої зграї“). Крім того, як значний дефект в доборі репертуару треба відзначити майже повну відсутність нової оригінальної україн-ської п'еси . На загальну кількість три-надцять постав знаходимо тільки одну— „Республіка на колесах“ . Це тим більший мінус для театру, що саме цього сезону сучасна українська драматургія дала кілька видатних оригінальних творів, що потрапили до репертуару в сіх наших театрів, і навіть, в таких театрах, як— „Березіль чи „ім. Франка“, що досі рід-ко бралися до оригінальної п'еси, в цей сезон оригінальній українській п'есі від-дано 60%, і вже не менш 50% уваги . Таке невміння чи небажання прийняти до себе сучасного українського драматурга з усіх поглядів має негативний ефект і театр на цьому втрачає, звичайно, і в перспективах на майбутній сезон .

Хибність репертуарної лінії ХДТ ста-ла ще більш зрозумілою, коли її зістави-ти з мистецькою лінією постав . Як ба-чимо з репертуарного списку, театр най-більше брав до роботи не динамічно організовані п'еси, що найбільше відпо-відають мистецькому настановленню нашої доби, а якраз п'еси, побудовані за зраз-ками старого анемічно-мовного театру . („Пурга“, „Любов під берестами“, „Гріх“ то що), звичайно, за свою театральною формою протягають і відповідну безкров-ну суть . Постава подібних п'ес може бути доцільна в сучасному театрі лиш з тією умовою, що глядач побачить їх після великої критичної (і творчої) режисерської роботи над цим матеріалом, інакше бо

цілком зрозуміло, вони не тільки не ві-дограють позитивної ролі в вихованні мистецьких смаків глядача, а скоро-ше можуть бути фактором реакційним і шкідливим . Сезон показав, що такої критичної, творчої режисерської роботи в театрі здебільшого не було . Значну ча-стину п'ес виставлено за принципом „про-ходної“ вистави, то-б то—відновлюва-лося наспіх постави минулих (давномину-лих) років . І коли акторське виконання було в цих виставах і на належній, на-віть, висоті (а це таки найбільш було так), то відсутність режисерської руки (такі вистави ставив „Колектив акторів“) дуже позначилося на цих виставах і це звело їхнє художнє значення на нівець, віддавши в пасив театр, як роботу не-творчу, в значній мірі анахронічну для сьогоднішнього театру . Такі вистави— „Седі“, „Суєта“, „Гріх“, „Вовча зграя“ .

Треба сказати, що розпочинаючи се-зон театр проголосив для себе за свій формальний напрямок „зрозумілий неоре-алізм“ (худ. керовник Загаров— „Нове Мистецтво“ № 20—27 р. Стор. 7) . Така досить туманна формулюванка була, зви-чайно, даниною, загальній моді на „всі-лякі реалізми“, що їх цього сезону здек-ллярувалося більше десятку . Далі ми докладніше спинемося на цьому штучному й хворобливому явищі поточного се-зону .

В ХДТ цю химерну формулюровку „зрозумілого неореалізму“ легко пощастило розгадати з перших же вистав т е а т р у , а особливо на роботах автора цього дотепу—режисера Загарова . Його поста-ви довели, що це значить — відрод-ження „доброго старого театру“, тоб-то: витаскування на кін сучасного театру запліснявілих зразків безкровного „ака-демізму“ . Тим то навіть кращі постановки реж. Загарова („Пурга“) при всій своїй охайності й досконалості справили вра-жіння чудного анохонізму ї разом з гіршими („Лукреція“, „Розбійник Карме-люк“— що були великими мінусами для театру), також пішли в пасив театру . Ми не спинемося докладно на характерис-тиці кожної вистави—своєчасно я робив це в щоденних рецензіях на кожну вис-таву — цікаві найбільше загальних вис-новків, і нотуюмо лише дві безперечно вдалі, вистави ХДТ— це „Розлом“ (Реж. Клішев) і „Заколот“ (реж. Смір-нов) .

Безперечно вдалими ми вважаємо їх че-рез те, що вони, на нашу думку, найбільше

Держ. Харк. театр. „Заколот“. Пост. реж. Смірнова

відповідають заразом тим і художнім і ідеологічним завданням, що мав перед собою ХДТ. Хоч про п'єси ці не можна говорити в цілому прихильних тонах—вони дуже слабують ще на схематизм і спрощеність агіток, а сюжетне „відсвіження“ пішло в них досить банальними шляхами, на яких заблудилося чимало п'єс нової руської драматургії („Любовний трьохкутник“ з класовим зафарблением—„Розлом“ і сентиментальна трактовка персонажів і ситуації:—„Заколот“). Однаке на ці постави театр положив багато роботи, як режисерської, так і акторської. А голівне вистави ці силкувалися наблизитися до динаміки сучасного мистецтва. Вважаючи, отже, ці вистави вдалими, а п'єси не зовсім вдалими, доводиться ще раз пожалкувати, що театр так недбайливо поставився до новотворів оригінальної української драматургії.

Таким чином, не тільки невдалий добір репертуару пошкодив сезону ХДТ, а й (і це—в першу чергу) відсутність художньої методи, що як відомо, відграючи організаційну роль в художній продукції театру, як-найбільше промовляє за його фізіономію, не тільки формальну, а й ідеологічну.

Накінець годиться ще сказати про самий склад театру. Виразно виявилося,

що акторський персонал ХДТ надто різноманітний. В ХДТ ми побачили акторів зовсім різних культур і не можна сказати що, таке їх сполучення дало театральні результати. Розбіжність акторських культур дуже позначилася й на виставах театру, що в частині виконання ніколи не йшли під єдиним художнім знаменником. А це ще збільшувало анохронізм, засяяній розбіжними режисерськими методами ставлення.

Отже, думаючи про майбутній сезон ХДТ і обраховуючи цьогорічний досвід театрів слід побажати „визначитися“, тобто скласти акторський ансамбль одної театральної культури, а до того ж, звичайно, озброїти театр міцним режисерським кадром, що в своїй роботі оперував би активною й творчою художньою методою. Це врятує театр від тих неприємних збоєнь і спадів в анохронізм який дався в знаки цього сезону, але якого ніяк не бажано бачити на кону сучасного театру. Вдаліший добір репертуару та й усунення організаційнихogrіків допоможе тоді театральні стати на вірний шлях і справдити ті виключно відповідальні завдання, що стоять перед першим стаціонарним українським театром в робітничому районі.

Ю. Смолич

В справі виховання молодої режисури

(В порядку обговорення)

Краще було б назвати цю статтю: „Корективи в справі навчання по вищих театральних школах“. Всяке обговорення кінець-кінцем мусить спричинитись до конкретних висновок, що мають скорегувати зачеплену галузь роботи. До таких конкретних висновок я й хочу тут перейти. Але раніше ніж це зробити треба зорієнтуватися в засадах, з яких ці висновки випливають. Тому ставлю собі завданням зачепити такі точки: 1. Вимоги ринку, що до мистецьких сил, 2. Добір кадрів молоді, 3. Навчальні плани наших ВИШ'їв, 4. Лектура, 5. Ухили по спеціальностям, та справа лабораторій, 6. Ув'язка з виробництвом.

Ринок. Передовиця з „Нового Мистецтва“ № 8 (78) з 6 березня поточного року вимоги ринку конкретизує дуже просто, але чітко й ясно: „Дайош у робітничий район справжній театр“. Ось гасло дня. Робітничі маси своїм культурним рівнем переросли клубний театр. Принцип самодіяльності не може сьогодні заповнити театральну ділянку в політосвітній роботі. Відділ мистецтв (і правильно) ставить акцент „уже не на самодіяльність, а на кваліфікацію, на підвищення якости, на професіональний театр“. Правда всіх наших 5000 аматорських гуртків з їхніми 70.000 аматорів—особливо по селах—ми ніколи не зможемо забезпечити кваліфікованими керовниками. На це не доросла ще ні матеріальна база, ні самі гуртки. Вони, ще довго житимуть інерцією корисного культурного спорту, що обумовлюється сугубо місцевими умовами. Та коли можливе переродження таких гуртків в робсельтеатри—то до них і треба ставитися, як до театрів, хоч і легкого, пересувного типу. Робсельтеатр же потрібує й режисера й актора. Отже принцип: „дайош справжній театр“—має своє місце й на селі.

Звідси висновки. Координація та ув'язка впершу чергу мусить статись поміж відділами мистецтв Політосу—та Профосу. Політос, споживач живої мистецької сили кидає гасло „на профтеатр“. Профос, продуcent цієї сили мусить внести відповідні корективи в роботу своїх шкіл, своїх фабрик. На Україні лише Київ та Одеса мають виконавчі відділи (власне Київ має Технікум) основною ж установкою так Київа, як і Одеси та Харкова є виховання не виконавців, а керовників драмгуртків по клубах, студіях то-що.

Ринок заакцентував ухил в споживанню, фабрика мусить відгукнутися тим же акцентом в своїх навчальних планах.

Тут до речі внести поправку до твердження тов. Василька, що до прикладу з режисерами, які майже не були акторами. Очевидно й сам тов. Василько, посилаючись на такий приклад—не висуває його, як правило. Нема бо правил без винятків. І коли в „Березолі“ працює гарний режисер Б. Тягно, що майже не був актором—то для багатьох наших і Державних театрів і робсельтеатрів особливо—це не дуже переконуюче. Чим культурніший, та грамотніший в своїм майстерстві актор, тим легше з ним працювати режисурі. А про актора „Березоля“ говорити не доводиться. Він уміє зробити ролю. Пересічна ж маса акторства наших держтеатрів, де маємо багато молодняку, а робсельтеатри сугубо—мають значні проблі в своєму ремеслі. І, здебільшого, працюють за основовою „показу“, прикладу... Їм треба показати й часом більш ніж навіть показати. І не для режисури, а для акторства такого типу—легше працювати з режисером, що був бодай би не гарним, а хоча би звичайнісінським актором—що не тільки знає мистецтво актора, закони та психологію його творчості, знає театр, і відчуває в своїм власнім матеріялі сцену, методу обробки сценічного образу, його форми й лінії, і то не в теорії, а в практичній роботі.

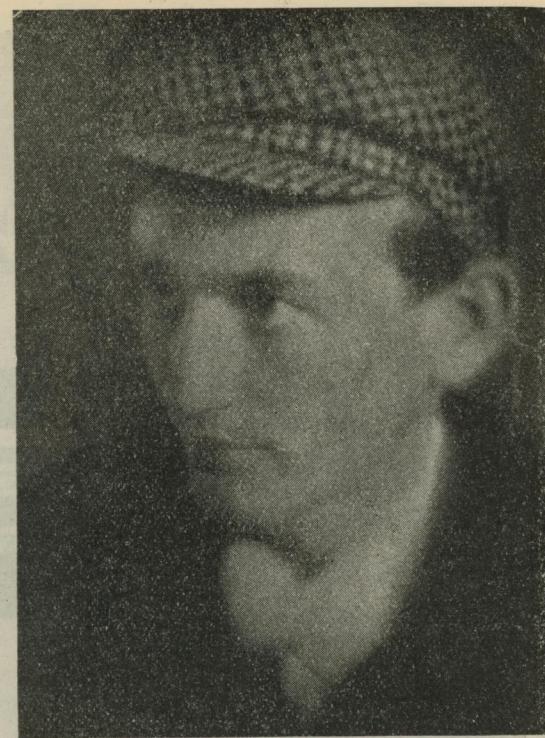
Звичайно цілком вірно, що режисер може й не бути гарним актором. Він може ним часом не бути зовсім, але краще без дефектів, хоча б і такого ніби то другорядного порядку. А поскільки ми ще довго мусимо обходитись мистецькими силами акторства такого ступня розвитку, як зазначено вище,—то не ураховувати цього факту не можна. І звідси твердження про шлях виховання молодого режисера.

Тов. Василько ставить питання чи можуть наші Інститути випустити більше менше готового режисера. Я погоджуєсь, що не можуть, але додам, що й не мусять. Все таки режисер мистець. А де видано в історії мистецтва, щоб школа випустила готового композитора чи художника. Чи випускають наші Технічні школи готових інженерів, Медінститути—готових лікарів. І тут справа не лише в професурі: учень—це не диковина—може завжди пересягти свого вчителя. Я, що твердо стою за

радянські театральні школи—погоджується з твердженням—що остаточне визначення режисерсько-мистецьких сил належить виробництву. І коли тов. Василько висуває конкретні пропозиції перевести розмови в діло, признавши раз і на завжди інститут режлаборантів, як законну й потрібну дитину нашої театральної системи, він тричі правий. Системою аматорської „нелегальщини“, як це пробував робити тов. Василько звичайно не розвяжеш справи. Але перше ніж попасті в режлабораторію театру молодь мусить пройти школу. А ця остання пам'ятаючи—визначені вимоги ринку ставить їх перед молодняком, що йде до школи. Цим ми переходимо до другої точки наших засад, а власне: добір кадрів молоді.

Тут треба перш за все поставити питання ясно. Сцена потрібує свого матеріалу. І не можна приймати до театральних шкіл людей, що не мають сценічних даних. Виховання театральної молоді мусить іти однією лінією від актора до режисера. Хто в процесі навчання покаже здібності виконавчого порядку—очевидно природно ухилиться в бік актора, у кого ці здібності менші, а натомість більші здібності організаційно-координуючого порядку—той так само природно ухилиться в бік режисури, а остаточно оформляться як актор, так і режисер, звичайно, на виробництві. Побіжно тут до речі вказати на шкідливу роботу ріжних студій оборонцями яких виступають останній час деякі мистецькі кола. Не бувши звязана чотирьохрічним важким періодом упертої шкільної роботи, студія розкриває перед молодюю порівнюючи легкий і швидкий шлях попасті в „знаменитості“. В цім,— плюс хатній патріотизм деяких апологетів студизму,—причина неурівноваженості в нашій виховничій системі.

Є ще причина, що категорично потрібує поправок. Вона в установці шкіл. Раз школа не має установки на виконавчий елемент, то—„давай усе що попадеться: в режисери піде“. І хто знає теперішню тіавузівську молодь—той не без прикорости але й не без рації за долю молодняка мусить призвати, що добра половина його мусить одійти. І чим швидче тим корисніше для себе. Не можна морочити голови явно неценічним людям, а часами й дефективними—веселковими надіями, що з них колись вийдуть режисери. Каліка вийде. А в галузі іншого порядку він був би корисним робітником. Тут слово за школами, за Профосвітою, за тими, що посилають молодь установами, тут і слово про врегулю-

Артист Держтеатру „Березіль“ П. Нагарчук

вання взаємовідносин поміж театрами та їх студіями. Легкий шлях через студії треба ускладнити добросовісною роботою в школах. І тут ми переходимо до четвертої точки: про лектуру.

Лектури в нас мало. Можна перерахувати всіх на пальцях. І коли зараз, як каже тов. Василько катедри режисури обсаджені викладачами невисокої кваліфікації—то це ще не значить, що таке становище нормальне й єдино можливе. Навіть при теперішньому стані річей можна краще поставити справу, ніж вона стоїть. Броакує малого: радіонаціонованого використання сил та „ув'язки“.

Ув'язка повинна починатися знов таки з Політосвіти та Профосвіти й кінчатися школами та виробництвом. Відомо, що наші сили зараз раціоналізуються „самохітією“. Політосвіті байдуже—до робітників з вертикаль Профосвіти, як і навпаки. Тим часом в житті самі живі сили—звязують свою роботу, як з виробництвом так і школою. І звичайно, що відомча індиферентність тут не до місця. А на місцях така індиферентність часто густо ухильяється в бік своєрідного шовінізму, що однаково шкідливий: чи він політосвіського чи профосвіського порядку.

(Далі буде)

С. Бондарчук

Театраль

(вразіння)

В невеличкому приміщенні одног з будників музейного заповідника, розташовано театральний музей.

Невеличка кімната заповнена ддлом дореволюційного театру.

Портрети найвизначніших діяч театральних, іноді дуже цікаві фотографії, що репрезентують гру наших корифеїв обуто-вого театру в застиглих формах, афи, що часто становлять вічний матеріал для дослідження театру, листи театральні діячів, де відбиваються індивідуальні упообання та погляди їхні, все це систематоване, розташоване за хронологічним порядком, і має не аби-яке наукове значення.

Особливо цікаві підібрані фотографії окремих моментів постав театру Садовського.

Проходячи перед очима глядачалогічно звязуючись в судільну картину, щ окремі сформографовані моменти характеризують так мистецькі засоби театру в цілому, я і еле-

менти сценічної дії зокрема. Прекрасна стилізація постави „Ревізора“ й чудові моменти гри в ньому, неграмотні декорації до „Камінного господаря“, декорації до „Сави Чалого“—все це характерне для театру Садовського.

Чимало матеріалу зібрано про артистичну діяльність Народної Аристки Республіки Марії Заньковецької, але цей матеріал, яскраво висвітлюючи захоплення глядачів грою артистки, не відбиває все-бічно самої істотності її гри.

Театральне життя до 1882 року репрезентоване невеличкою кількістю експонатів, що звичайно не можуть дати яскравого відображення театральної культури попередніх періодів, та, зважаючи на надзвичайну нашу бідність театральними цінностями давніх періодів, ці експонати безперечно стануть у великій пригоді майбутнім дослідникам українського театру,

центральний музей вуан

(враження)

у приміщенні одного з буд-
заповідника, розташовано
ї.

імната заповнена відлом
театру.

айвизначніших діячів театру
уже цікаві фотографії, що
у наших корифеїв побуто-
стиглих формах, афиши, що
в泱ий матеріал для до-
листи театральних діячів,
індивідуальні уподобання
все це систематизоване,
хронологічним порядком,
наукове значення.

кав підібрані фотографії
в постав театр Садов-

перед очима глядача, логічно
зільну картину, ці окремі
експонати характеризують та-
театру в цілому, як і еле-

а тепер можуть прислужитися одвідувачеві музею, як
ілюстрації до загально відомих нарисів з історії театру.

Театр з 1917 р. (окріма кімнат) репрезентовано
значно повніше. Тут уже зосереджено матеріали, що
характеризують найголовніші моменти розвитку револю-
ційного театру. Перед очима одвідувача проходять най-
головніші театри перших років революції в найяскравіших
виявах своїх мистецьких платформ, що одна одну
заперечують. Впадають у вічі дуже цінні матеріали про
„Молодий Театр“. Крім протоколів „М. Т.“, афиши, відозви,
на особливу увагу заслужують фотографії в постав
„Горе брехунові“, „Цар Едіп...“ Так само чимало мате-
ріялів зосереджено з роботи театру „ім. Михайличенка“
та перших років роботи „Березоля“ серед яких є макети
постав „Газ“ і „Джіммі Гіггіна“. На жаль, немає в музеї
експонатів, де виявлялись би творчі прагнення низки
найголовніших провінційських театрів, що можна
пояснити лише байдужим ставленням керовників те-
атру до справи зосередження матеріалів у музеї.

А проте й тепер музей в цілому цінний здобуток
нашого культурного будівництва.

Блохін

На знимках: Вгорі — куток Заньковецької і куток
театру Кропивницького. Внизу — театр „Березіль“

На вечорі в Муздрамінституті

Саме тепер іде в нашій пресі („Культура й Побут“) полеміка про способи підготовляти театральну зміну — акторський молодняк. Змагаються дві думки: одні, „наступаючи“ на театральні школи, заперечують придатність їх до такої важливої ролі, як всебічна підготовка потрібного нам актора і пропонують викохувати акторські таланти в студіях закладених при театрах; другі ж, визнаючи, що остаточно кристалізувати актора має театр, вважають проте, що давати початки, закладати ґрунт театрально-мистецької освіти серед акторства мусить школа.

Отже, в цей момент, коли точиться ці дискусії, особливий інтерес мають такі—от вечорі, де шкільна молодь демонструє свої здібності й досягнення що до опанування техніки сценічного майстерства.

Драмфак Харківського Інституту в своїй педагогічній роботі тримає ухил на підготовку власне керовника—режисера клубного театру, а не актора—виконавця в профтеатрі.

Отже, про правильність настановлення й метод педагогічної роботи Драмфаку, як і про ступінь майстерства та підготовки до неї студенства, краще ї певніше можна було б говорити, коли б молодь демонструвала свої знання й умілість у галузі клубної режисури. Тимчасом на відчitному вечорі було показано роботу студенства предостаннього курсу з класу системи акторської гри, де студенти виступили, як виконавці в уривках із п'єс. Скільки, як ми сказали, Інститут не має за головне завдання виховувати акторів—виконавців, стільки до показаних робіт і не можна ставити особливо високих вимог, що до якості „акторської“ продукції студенства.

Першою позитивною рисою, що стосується самого програму вечора, було те, що він складався виключно з уривків із п'єс оригінальної української драматургії.

Виставлено було (за порядком програму) такі речі: 1) „Танок Життя“—драматичний етюд О. Олеся на 1 дію, 2) „Камінний Господар“ Л. Українки, уривок з 1-го акту; 3) „Відьма“—драматичний етюд С. Бондарчука (за Т. Шевченком); 4) „Маруся Богуславка“—М. Семенка, З дія; 5) „Богдан Хмельницький“—трагедія Старицького, уривок з 3 дії.

Отже бачимо тут „гіпертрофію“ речей романтичних—з усього програму лише одна „Відьма“ належить до творів з реа-

лістичною й ближчою до сучасності основою. Нам точно не відомі учбові плани Драмфаку, але таке переобтяження програму, до якого ввійшли праці за триместр історичною романтикою, до того ж далеко не в яскравіших її зразках, нам здається недоцільним.

Як же показало себе студенство в акторсько-виконавчій роботі?

Уривки показали, насамперед у великої більшості тих, що виступали, наявність добрих природніх сценічних даних: постаті, голоси, вміння емоціонально зarryжатись—все це є в потрібній для виконавця „нормі“. А це важливий момент для низового драмгуртка, що його керовник завжди мусить уміти не лише розказати а й показати своєму „акторові“.

Думаємо, що в вихованні актора (а тим паче режисера) найважніше йти до того, щоб молодий мистець навчився уявляти собі образ в усій його цілості „бачити“ його зовнішню театральну скоринку, і потім уже „ліпiti“ образ з матеріялу, яким обдарувала актора природа. У багатьох виконавців відчitного вечора й можна було спостерігати самий такий шлях роботи над ролями—зовнішні контури, сценічний рисунок ролі (у одних більше, в других менше), виявляв, що виконавець розуміє образ принаймні в істотніших його рисах. З цього погляду варто відзначити таких студентів: в „Танку Життя“*)—Димніча (1-й брат) в „Камінному Господарі“—Добровольську (Долорес), у „Відьмі“—Грюнфельд (Ключниця), Мірошниченко (Циганка), Шаревську (Кілинка), в „Марусі Богуславці“—Давидова (Візір), Іщенка (Султан) і в „Богдані Хмельницькому“—Давидова (Ясинський) та Іщенка (Вишневецький). У де-кого з названих, як напр., у перших двох у „Відьмі“ та в останніх двох із перерахованих, видно вже й досить міцну (для учня, звичайно) сценічну форму.

За сучасних умов життя нашого студенства працювати в театральній школі—тяжко. Теастудент не може обмежитися лише, так би мовити, кабінетною проробкою своїх завдань, він обов'язково мусить мати місце, де б він міг учити ролю, мати площу зробити мімодраму то-що. Але побутові умови величезній більшості студентів не дають цього робити. Очевидно ці причини в звязку, звичайно, з іншими, що походять уже без-

*) До речі—нашо було витягати для шкільного вечора цю тяжку, занепадну й неценічну річ?

Знову про „Веселий Пролетар“ і про стаціонарний театр малих форм

„Знову“—бо в цій справі я вже раз писав на сторінках „Нового Мистецтва“ (№ 10—11), а вирішив ще раз сказати кілька слів про „Веселий Пролетар“ і про стаціонарний український театр малих форм тому, що сьогодні стало трохи видніше про це говорити.

Мою першу нотатку в справі переворення „Веселого Пролетаря“ з театру мандрівного на стаціонарний, з тим щоб надати його роботі іншої мистецької зорієнтованості й цим почати планове будування українського театру малих форм, зустріли скептично, особливо ж майбутні автори оперет. Цього й треба було сподіватися, беручи на увагу, що театр малих форм для нас справа цілком нова, і що скептицизм звичайно в природі неактивних людей. Тим знаменніший факт, що нотатка в справі поширення арени нашої театральної культури ще на одну форму, навіть мимо її конкретної частини, знайшла свого однодумця тільки в особі Відділу Мистецтв НКО, що, керуючи нашим театральним життям, відчуває конечну потребу організації українського театру малих форм.

Тому я,—гордий з власною кинутою думкою,—поставлюсь скептично до скептиків і,—додавши до сказаного мною в попередній нотатці, що український театр малих форм надзвичайно пекуча й серйозна справа в системі розвитку не тільки нашої театральної культури, а й політосвітньої роботи взагалі, тим що він

посередньо від школи, і обумовлюють ті хиби, що їх нам довелося завважити в студентів—учасників вечора. У багатьох навіть, у більшої частини виконавців, по-мітно, що вони тільки легко, „сковзаються“ по ролі, лише говорять невідчуті, може навіть не досить продумані слова, даючи механічно зроблені (очевидно не ними самими найдені) жести. Отже, з цього боку помітно нехтування, відсутність глибшої проробки студентами практичних завдань. А майбутніх керовників відразу ж треба навчити розуміти, цінити й любити форму. Інакше ми будемо розпложувати осоружну кустарщину, якої аж надто багато є в акторів-самоучок, хоч би й прем'єрів.

Треба розуміти, що гасло якості в мистецтві річ така ж важлива, як і в інших галузях роботи.

I. B.

буде культивувати естрадний матеріал,—перейду безпосередньо до теми.

Чому я думаю, що стаціонарний театр малих форм треба утворювати з „Веселого Пролетаря“?

Передовсім і кінець-кінцем тому, що в царині малих форм український театр не має найменших традицій і ще менше досвіду, а „Веселий Пролетар“ хоч і працював до сьогодні в іншій напрямку, все таки за півтора роки, коли не здобув досвіду, то принаймні зорієнтувався в шляхах і можливостях творення театру малих форм.

Звичайно „Веселий Пролетар“ в такім складі, як він тепер працює не може стати за основне ядро стаціонарного театру, для цього йому бракує виконавських сил, на яких найбільше держиться театр малих форм, та підсилити частково його акторський склад гадаю, що можна було б не зашкодивши іншим нашим театрам. Крім того такий театр міг би користатися з акторського складу „Березоля“, що має прекрасних акторів для його жанру, і має спроможність частково допомогти на перших порах справі при відповідній її організації. В особі ж режисера Бортника, як знати ї по роботі його в „Березолі“ і в тім же „Веселім Пролетарі“ український театр малих форм матиме талановитого керовника.

Найгірше стоять справа з репертуаром і на цім сьогодні треба загострити увагу наших драматургів та композиторів,—як і взагалі нашої громадськості, бо тільки за всебічною підтримкою широких мистецьких кол та суспільства український театр малих форм зможе народитися на світ. Потреба ж і деякі передумови для цього безперечно є, треба тільки не одкладати справи, а негайно взятися за її реалізацію.

B. X-ий

**Через пролетарську
самокритику—
документальної революції,
до будівництва
соціалізму**

,Человек с портфелем“

в театрі Революції

„Человек с портфелем“—Файка в театрі Революції найвизначніша подія поточного театрального сезону. І зневажливо одмahuватися од цієї постави, як це зробили деякі московські критики що не зважили соціальної ваги гостроти порушеної драматургом проблеми та надзвичайно цікавого сценічного розвязання річ неприпустима.

Тепер, коли шахтинська справа сквилювала всю радянську суспільність, коли „шахтинський урок“ штовхнув на громадську перевірку наших позицій у всіх галузях радянського будівництва, аж до культурного фронту, висунута драматургом проблема—“людина при портфелі”,—здається нам надзвичайно актуальню.

До п'єси Файка треба поставитись дуже уважно не зважаючи на те, що тему соціального значення він часто розвязує сюжетними лініями „гіньоля“ та авантурної кіно-картини, часто вдається до форм старої мелодрами й приперає кримінальчиною.

Заслугою драматурга все ж таки треба вважати те, що він уперше показав на сцені „людину при портфелі“, не боязду, який старанно виконув свої службові справи, нічого не зрозуміючи в новому довколишньому житті, і бунтує проти цього життя на 9 сажнях своєї житлоплощі, а другого, одважного „спеця“, що вміє добре пристосовуватися, обдараючи хистом хижого звіра, що прагне „командних верховин“ і добре розуміє форми радянської роботи, залишаючись непримиримим ворогом її змісту.

Файко такою „людиною при портфелі“ виставляє Гранатова—колись члена контр-революційної організації, тепер професора „Державного Інституту Культури й Революції“.

Гранатов одважний, Гранатов вухвалий і розумний, він забиває приятеля, який може розкрити його контр-революційне минуле, він причаровує всіх, він уміє переконати про свою фахову незамінність, він швидко робить собі кар’єру й ні перед чим не зупиняється, навіть перед тим щоб брехнєю усунути старого професора, чесного робітника на відповідальній радянській науковій посту, що став йому поперек дороги.

І тільки випадок викриває Гранатова, тільки випадок примушує його показати своє справжнє обличчя.

Вже це, примушує подумати над п'єсою: бо ж в усіх ситуаціях Гранатов виходить переможцем, навіть уже розкритий він почесно виходить з гри: він програв—він платить, пускаючи собі кулю в лоб, але наперед сміливою й вухвалою промовою, остаточно стверджує свою „я“ перед численною радянською авдиторією. Файко надає постаті Гранатова рис, хоча й негативної, та все таки надлюдини, він знову показує на сцені типового ніщешяця що стверджує свою волю над воєм колективу, і віддає перемогу над ним до рук випадку. Ніхто не відає, що було б, коли б не підслухала комсомолка Башкірова розмов Гранатова, куди-б завела його ненаситна жадоба влади?

Це звичайно помилка автора: не випадок, а інша, дужча, колективна, а не індивідуальна воля, мусила б зломити Гранатова.

Однаке ми не прихильні вважати на цю помилку драматурга, надаючи їй фатального значення при оцінці п'єси.

Така проекція побутової постаті на вищі маштаби цілком зрозуміла й до певної міри віправдана самою драматургічною побудовою п'єси. Дра-

матургія не алгебра, не завжди в ній по-аптечному точно можна зважити все, про і contra, не завжди можна в п'єсі обмежитися старанно урівноваженим змістом газетної передовиці. Файко хотів показати ворога, ворога хижого й небезпечного її цілком зрозумілого, його перебільшення, що служить для того щоб можна було гостріше описати цього ворога, обернути театральну сцену на трибуну, з якої виголошується попередження. Це перебільшення в данім разі стає агітатором за громадську обережність.

За пуди серйознішу помилку драматурга ми вважаємо те, що гостру, актуальну й серйозну тему він часто знижує детективом, що сценічну атмосферу він насичує самовдоволеною криміналічиною а професійне перо часто спонукає його до непотрібного барвисто-безсмакового комізму, використаному за дешевий засіб підвищення інтересу глядача.

Все це робить ідейну лінію п'єси до деякої міри сумбурною, і вже заслуга театру, що він виявив соціально-цінну суть п'єси Файка.

Артист Лішін зумів в ролі Гранатова уникнути можливого переключення симпатій глядача на цю негативну, але романтично яскраву постать не вдаючись при цьому до прийомів зайвої карикатурності. Режисер і актори зуміли надати теплоти, життєвої правдивості образам тих чесних радянських робітників, серед яких діє Гранатов, уникнувши знову ж таки прийомів агітак.

Тут треба згадати про Волкова в ролі професора Андрусова, що найшов правдиві риси для характеристики цієї симпатичної постаті; Музалевського—директора „ДІКР‘а“ й Солов’єва в ролі асистента Тополева. Гарні також в епізодичних ролях Шурупова й Чистяков.

Окремо треба говорити про гру Бабанової в ролі Гогі—сина Гранатова.

Цю коротеньку, однаке значну в загальній драматичній і ідейній обрисовці п'єси ролю, Бабанова обробила в тонким майстерством, використавши всякий натяк драматурга, для повноцінного акторського розвязання надзвичайно тонко і разом з тим сильно окресливши постать хлопчика, що вірнувся з еміграції „маленьким мужчиною“, до свідченням важким життям, зовсім забувши, що він „плоть от плоти“ „білі кости“ й „голубій крові“ готовий мужньо зустріти перешкоди долі й вести трудову боротьбу за існування.

Режисер Дикий, сценічно гостро розвязавши драму Файка і в останньому акті вдало вишукавши прийом винесення суду над Гранатовим за межі рампи, разом з тим використовуючи залю глядачів за сценічно цілком оправдану декорацію, допустився проте в своїй постановці деякого еклектизму.

Цей еклектизм особливо яскраво виявився в декоративній оформленні спектаклю, де ультра натуралістичне оформлення перших актів, (навіть кіно-править за засіб посилення сценічної ілюзії) переплітається далі з умовним розв'язанням через фантастичні зміни помірів асоціативних сценічних аксесуарів.

Однаке це перемішання театральних стилів, припущене режисером, ні в якій мірі не знижує вартості спектаклю й лише особливо яскраво характеризує широту шукань театру Революції, який не задоволяється в своїй роботі усталеними театральними штампами.

Альф

ХРОНІКА

Харків

Столична Державна Опера включила в свій репертуар на майбутній сезон крім нових опер: „Турандот“ і „Джоні бавиться“—оперу Вагнера „Валькьрії“.

Цими днями композитор Б. Яновський демонстрував 1-й акт своєї нової опери „Самійло Кішка“ в присутності головного диригента Столичної Державної Опери Арнольда Маргуляна й режисера Сергія Каргалського.

Головний диригент Столичної Державної Опера, заслужений Арист Республіки Арнольд Маргулян запрошений на червень місяць до Ленінграду, Одеси й на Кавказ для низки симфонічних концертів.

Колектив Столичної Державної опери 21 квітня опорою „Кармен“ розпочав гастролі в м. Луганському. До сьогодні вже пройшли: „Кармен“, „Фауст“, „Аїда“, „Пригоди Гофмана“, „Винова Краля“, двічі „Лебедине Озеро“ й двічі „Тарає Бульба“. На останній виставі колектив привітала секція наукових робітників спілки „Робос“, відзначивши першу спробу гастролів Державної Опера на Донбасі, як великий почин в справі просунення української культури в робітничі маси.

В складі колективу актори: Литвиненко-Вольгемут (засл. арт. Респ.), Гужова, Маньківська, Уляницька, Орлова-Янчевська, Данченко, Войтенко, Шуйський, Гришко, Сердюк, Хоцький, Семенцов, Топчій, Мартинович, Маргиненко, Маркова.

З Луганського колектив уже переїхав на Брянську копальню. Великі перешкоди роботі зустрів колектив в тім, що оформлення вистав не пристосовані до малих сцен театрів на Донбасі.

Про впорядкування могили Тараса Шевченка

Територію могили Шевченка оголошено постановою РНК УСРР державним заповідником, і хоч багато вже зроблено для впорядкування, цього великого культурної ваги місця, проте ще більше треба зробити.

Тому НКО звертається до всіх культурно-освітніх установ Наркомосу, особливо тих, що носять ім'я Т. Шевченка, а також і інших установ, підприємств та організацій його імені, закликаючи взяти участь в справі впорядкування могили Т. Шевченка.

Участь цих культурно-освітніх установ має полягати в тім, щоб під час Шевченківських свят вони відзначали заходи Уряду та громадських організацій що-до впорядкування могил Шевченка, та пояснювали значіння вшанування тим його пам'яті, треба взяти на себе ініціативу, що до організації екскурсій на могилу Шевченка з учнів, робітників, селян, службовців, в зібранні серед населення речей, листів, книжок та інш., що стоять у Шевченка та надсилаючи їх, або до Державного заповідника, або до Шевченківського Інституту в Харкові, в зібранні творів учнів, селян, робітників про життя та творчість Шевченка (спогади, враження, вірші т. д.), надсилаючи їх до Шевченківського Інституту в Харкові, влаштувати Шевченківські кутки в установах його імені, сприяти поширенню творів Шевченка та літератури про нього, відвести в своїй черговій освітній роботі певне місце вивченю життя, творчості й значення письменника для сучасності.

Народний Комісаріят Освіти БСРР вітає приїзд українських письменників до Білорусі. НКО й Міськком письменників УСРР одержали листа від Народного Комісаріату Освіти БСРР такого змісту:

„Народний Комісаріят Освіти БСРР з великою присмоктливістю довідався в листа Харківського Міському письменників (з 11/IV—28 р., № 136), що група українських письменників в складі 9 товаришів має відвідати БСРР 6 травня п. р.

Вважаючи, що приїзд українських письменників у відповідь на недавній візит білоруських письменників на Україну складе грунт для тісного братерського співробітництва поміж білоруськими та українськими пролетарськими культурами, НКО БСРР щиро вітає цей приїзд і буде чекати товаришів у визначений термін“.

Москва

Гастролі Китайського театру в Москві. 15 травня в Москві, в приміщенні театру Музик Холлу почнеться гастролі Китайського театру.

МХАТ 8 травня покаже нову свою поставу „Фрол Севастьянов“.

Літній сезон в Ермітажі починається 19 травня, а в Акваріумі 1 червня.

До Москви на гастролі приїздить ленінградський Драматичний театр на чолі з Н. Монаховим.

Селинський театр включив до репертуару літнього сезону п'єси: „Федька Есаул“, „Бабя Республіка“, „Проделка Скопена“ і „Просвітителі“. На мистецького коревника запрошено А. Дмитрієва.

Театр МГСПС сезон закінчує 15 травня, до кінця сезону пройде лише одна п'єса „Рельси гудять“.

28 квітня в московському театрі для дітей пройшла нова прем'єра з життя комсомольців „Алтайські Робинзони“. Постава Н. Сац. Художник Матрінін.

Межрабпом-Русь

Режисер Межрабпом-Русь Л. Оболенський закінчив монтажем картину „Степная красавица“ („Альбидум“) за сценарієм А. Брагіна. В картині в низка місць, що зняті в Америці. (Нью-Йоркська хільна біржа, вулиця Нью-Йорку й інші).

В картині „Белый Орел“ (режисер Я. Протазанов, виробництва Межрабпом-Русь) зніматимуться Народний Арист В. Качалов (в ролі губернатора) та Народний Арист В. Меерхольд (в ролі сановника). Асистентом режисера Я. Юрлов, художником І. Рабінович, оператором П. Ермолов.

О. Єскін працює для Межрабпом-Русь над сценарієм „Лассаль“.

Н. Захрі працює над сценарієм, для Межрабпом-Русь „Саранча“ за романом С. Буданцева.

Правління Межрабпом-Русь надіслало в Наркомос свій тематичний план на 1927/28 рік. До тематичного плану включені 51 називу. Переважно кількість назив охоплює революційний і робітничий рух в Росії, на другій місці стоять сценарії в питаннях культурного будівництва; на третьому йдуть сценарії на теми соціалістичного будівництва.

Крім того окремо подано тематичний план наукових фільмів, фільмів для дітей, де є 4 називи за оборону Союза, 8 назив за охорону здоров'я, 4—охорони праці та раціоналізації виробництва і 5 фільмів для дітей.

На фабриці Межрабпом-Русь тепер знимається такі картини: „Ея син“ (режисер Ю. Желябужський), „Белый Орел“ (режисер Я. Протазанов), „Потомок Чінгіс Хана“ (режисер Пудовкін), „Саламандра“ (реж. Л. Рошаль), „Дом на Трубной“, (режисер Б. Барнет), „Чертова Баба“ (режисер Л. Молчалов).

Часто й густо вимагають, щоб критика була правильна у всіх точках, а коли вона не в усім правильна, починають на неї нарікати й ляти. Це неправильно, товариші. Це — небезпечна помилка.

Сталін.

ВУФКУ

Нові наукові фільми.

„Оливець“. ВУФКУ, за дорученням Акц. Т-ва „Мосполіграф“, виконало науково-популярний фільм під назвою „Оливець“, що покаже весь процес виробництва оливців від заготовлення (дерев'яних дощечок та графіту), аж до упаковки готових.

Зйомки робив оператор Цейтлін на московській фабриці оливців „Мосполіграфу“.

„Трактор“. На Одеській фабриці ставлять зараз культур-фільм „Трактор“, що показує виріб тракторів та їх пристосування до сільського господарства.

„Сказ та боротьба з ним“. Збори фахівців—членів Постійної Патологічної Комісії УАН разом з представниками Київського Бактеріологічного Інституту, після перегляду фільму „Сказ та боротьба з ним“ визнали, що фільм в науковому, художньому та технічному відношенні зроблений добре.

Резолюція зборів підкреслила окремі моменти визнала, що фільм цілком придатний для демонстрування по видавництвам медичних та ветеринарних закладах і серед широких мас.

„Соробкооп та його шкідники“. Київський Союз Робітничих Кооперативів висловив подяку Правлінню ВУФКУ за поставу популярно-рекламного фільму „Соробкооп та його шкідники“. Картину ставив Чарський, оператор Ю. Сода.

„Ясла“. Оператор Кауфман закінчує монтаж наукового фільму „Ясла“, що показує роботу установ Охматдиту. Картину незабаром буде випущено в прокат.

Художні фільми.

„Кіра Кіраліна“. ВУФКУ почало демонструвати художню драму „Кіра Кіраліна“, за відомим твором балканського письменника Панаїта Істраті. Головну роль в картині виконує артистка О. Валерська. Картину ставив режисер Б. Глаголін, оператор М. Фаркаш, монтаж Д. Волжина.

В обробці картини брав участь сам П. Істраті.

„Полтинник“. У Київі режисер Лундін провадить зйомки художнього фільму „Полтинник“. Дві головні дієві особи фільму—два хлопчики, що їх розділяє соціальна межа. Дії розгортаються на тлі київських передвеснянів та весняних краєвидів на березі Дніпра. Дано цікаві сцени на пливучих кригах.

Знімає оператор Краєвський.

„Джіммі Гіттінз“. Режисер Г. Тасін закінчує зараз на Одеській фабриці монтаж великого художнього фільму „Джіммі Гіттінз“ за романом Е. Сінклера. Головну роль у фільмі виконує відомий артист—О. Бучма.

„Лавина“. В Одесі режисер Перестіяні ставить зараз за сценарієм Затворницького фільм „Лавина“. Картина показує роботу наукової радянської експедиції, що її намагається шкодити контрреволюціонер—учасник експедиції. Події розгортуються на тлі чудової гірської природи. Зйомки робить оператор Станке.

Експорт картин ВУФКУ. Протягом останніх двох тижнів ВУФКУ продало закордон 8 картин свого виробу до 10 різних країн. З цих картин „Два дні“ і „Звенигород“ продано до Голландії,

Про організацію на місцях окружних комісій для увічнення пам'яті Коцюбинського

Наркомос надіслав обіжника до всіх ОкрІНО про те, щоб вони на місцях організували окружні комісії для увічнення пам'яті письменника Коцюбинського, щоб сприяти збору пожертв на збудування йому пам'ятника та взагалі вжити заходів до вшанування пам'яті.

До участі в комісіях притягти державні установи, партійні, професійні та громадські організації, особливо профспілки Робос, наукові товариства та персонально видатних діячів, науки, літератури й мистецтва.

Комісіям слід призначити зборщиків для збору добровільних пожертв і поруч з тим розгорнути роботу в справі інформації широких мас населення, через школи, клуби, сельради й інші культурно-освітні установи, про творчість і значення М. Коцюбинського для української культури.

Бельгії, Латвії, Аргентини, Мексики, Канади, Англії, Туреччини, Греччини та Сполучених Штатів. Надходять нові замовлення від різних закордонних фірм.

Громадський перегляд. Серед численних переглядів картин ВУФКУ звертає на себе окрему увагу перегляд картини „Одинадцять“, що його улаштувало Маріупольське Т-во Друзів Радянської Кінематографії на одному з заводів.

Такі перегляди надзвичайно корисні не тільки для самих глядачів, але й для ВУФКУ, як для виробничої організації. Обговорення картин провадилося за такою схемою: раніше зафіксовано позитивні риси картини: реалістичну установку, спокійний монтаж, лаконічність написів, близькість роботи оператора; потім—негативні: брак пролетарія, брак передмови, що вводила б у картину.

Протокол перегляду закінчується обґрунтованою резолюцією, в якій зазначається, що картина цілком придатна для демонстрації її трудящим масам.

Кіно-хроніка ВУФКУ. В №№ 15 і 16 „Кіно-Тижня“, ВУФКУ відзначає такі події: вшанування пам'яті українського письменника М. Коцюбинського, 4-й Всеесвітній Конгрес Червоного Профінтерну, роботу холодника артілі „Кооптак“, рух криги на Дніпрі під Київом та багато інших цікавих моментів з життя Радянського Союзу.

Крім того, ВУФКУ стало регулярно подавати в усіх №№ „Кіно-Тижня“ закордонну хроніку.

Кінематографічна фірма „Геральдо-фільм“ у Чілі (Південна Америка) надіслала до ВУФКУ замовлення на регулярну посилку її кіно-хроніки ВУФКУ та взагалі кіно-матеріалів, що стосуються до життя Радянської України.

ВУФКУ за кордоном. 14 квітня у Гаазі відбулося відкриття інтернаціональної кінематографічної виставки. У перший же день відвідувачі виявили велике зацікавлення радянськими кіноекспонатами, серед яких значне місце приділено експонатам ВУФКУ.

ПРОГРАМИ ТЕАТРІВ

Держтеатр „Березіль“

Яблуневий полон

Драма на 3 дії (в 15 картинах)

Ів. Дніпровського

Дісні особи:

Зіновій — командир	
П'ятого Радянського Полку	Долінін
Сатана, його брат	Кононенко
Матрос	Антонович
Таня	Бабіївна
Отаман Петлюровської Дивізії	Сердюк
Нещадим Нач. Штабу	Подорожній
бу	Радчук
Ярославна — Начал.	Чистякова
контр-розвідки	
Iва	Титаренко, Смерека, Пілінська
Адам льокай Iви	Ходкевич
Шахтар	Жаданівський
Гаврилко	Гавришко
Гак.	Степенко
*Малеча	Козаченко
Олешко	Шутенко
Хлопчик-повстанець	Пігулович
Сафо-хінець, вістовий Зіновія	Назарчук
Жінка — перша повстанка	Станіславська
Жінка — друга повстанка	Криницька
Командарм	Бабенко
Ад'ютант Командарма	Шутенко
Комдив	Гавришко
Бартовий	Мілютенко
Пілот	Іванів
Санітарка	Станіславська
Повстан. перший	Білашенко
Повстан. другий	Козаченко
Алмазов начальник Гарматн. дивізіону Петлюра.	
армії	Ходкевич
Головань — полковник	
Хорунжий	Діхтяренко
Ад'ютант	Іванів
Молот-Батажок Загону	Дробинський
Денісов — Денікінський полковник	
Гайдамака перший	Хвіля
Гайдамака другий	Гавришко
Інспектор — представн. Уряду	
У. Н. Р.	Савченко
Машиністка	Косаківна
Чорношличник	Гавришко
Бартовий	Шутенко
Редька — інтендант	Жаданівський
Ад'ютант перший	Хвіля
Ад'ютант другий	Жаданівський

Народній Малахій

Комічна трагедія на 4 дії М. Куліша

Поставник Нар. арт.

Рес. Лесь Курбас

Оформлення сцені гастрої Вадима Меллера

Муз. Ю. Мейтуса

Реж. В. Скляренко

Малахій Стаканчик . Крушельницький

Мадам Стаканчиха . Криницька

Любина . Чистякова

Надуня } дочки . Пілінська

Петрова

Віруня . Станіславська

Кум . Гірняк

Робітник . Кононенко

Агапія . Бабіївна

Оля . Даценко

Санітар . Мілютенко

Команданти РНК . Жаданівський,

Бабенко

Сусіди Малахія . Степенко, Савченко, Макаренко,

Горна, Косаківна

Бас . Хвіля

Тенор . Іванів

Божевільні: 1-й . Балабан

” 2-й . Діхтяренко

” 3-й . Назарчук

” 4-й . Жаданівский

” 5-й . Савченко

Мадам Аполінарія . Пилипенко

Матільда . Степенко

Повія 1-а . Лор

” 2-а . Горна

Гости: . Бабенко

” . Балабан

” . Савченко

Прохожий . Дробинський

Міліціонер 1-й . Степенко

” 2-й . Хвіля

Робітник 2-й . Макаренко

Парафіяни: . Степенко, Макаренко,

Хвіля, Іванів

Газетарі: . 1-й Діхтяренко, —

2-й Косаківна

Парафіяни, обивателі, та інш.

Виставу веде помреж. О. Савицький

Машиніст сцени Чаплигин

Освітлення Ф. Позняків

Перуки А. Федотов і Кльовін

Бутафор Крамич, Мебля Башкін

Ад'ютант третій . Іванів

Діл . Хвіля

Червоноармійці, чорношличники, селяни. Гости на банкеті

I-ша дія картини: 1. „Пролог“

2. „Блакитний штаб“ 3. „Яблуневий Полон“ 4. „Політкани“ 5. „Сатана попався“.

II дія. 6. „Матроська ідлія“

7. „Набрів“ 8. „Бенкет“.

Мінадо

оперета на 3 дії за Суліваном
музика Богдана Крижанівського,
текст М. Йогансена та О. Вишні

Юм-Юм .	Титаренко, Даценко
Лі-ті-фу .	Чистякова, Стешенко
Піті-Сінг .	Пілінська
Піп-бо .	Пігулович
Нанкі-пу .	Білашенко
Мікадо .	Романенко, Сердюк
Цу-ба .	Гірняк
Коко .	Крушельницький
Піш-Туш .	Мілютенко
Ki-ki .	Жаданівський
Міністр краси Свашенко	
” війни Козаченко	
” здоровляй морали	Дробинський
” ділових справ Масоха	
” публ. розваг. Хвіля	
Бонза .	Пилипенко
Гвардія .	Назарчук
Військо .	Шутенко
Селянин .	Свашенко
Ослик .	Назарчук
Професор .	Кононенко
Астролог .	Савченко
Пожежний .	Карпенко
Гейші: .	Горна, Даценко, Косаківна, Лор, Петрова, Смерека, Станіславська, Стешенко
Моряки .	Дробинський, Карпенко, Козаченко, Кононенко, Масоха, Свашенко, Лор.
Постава Валерія Інкіжінова	
Оформлення сцени	
Вадима Меллера	
Відновлює режисер	
Лесь Дубовик	
Диригент Б. Крижанівський	
Виставу веде помреж.	
О. Савицький	

III дія. 9. „Без ватажків“ 10. „У командрма“ 11. „Злякались пострілу“ 12. „Розстріл“ 13. „Паніка“ 14. „Зустріч“ 15. „Фінал“.

Постава режисера Я. Бортника

{ Гайворонський
Реж. Лаборанти { Макаренко

Художнє оформлення . Шкляїва
Помреж. О. Савицький

Театр Столичної опери

Гастролі Руської Драми за керовництвом Засл. арт. М. М. Сінельников

М о л ь

драма в 5 действиях, сочинение А. Балагина и С. Разумовского
 Инженер Кулагин С. Кулагин
 Его мать Н. Стефанова
 Людмила (Молли) В. Драга
 Ольшевский В. Крюгер
 Делец В. Кларов
 Пестик Г. Долгов
 Скарятинская С. Сурат
 Тоня Е. Власова
 Дюпре В. Петипа
 (Засл. Арт. Респ.)
 Бодрейко А. Белоусов
 Секретарша А. Дехтирева
 Агент В. Дарвишев
 Предправления И. Портнов
 Красный директор А. Степанов
 Инженер П. Кронский
 Прислуга у Ку-
 лыгина Д. Степурина
 Режиссер В. Дарвишев
 Монтир. Режиссер Е. Вер-
 ховский
 Суфлер В. Попырко
 Гл. Режиссер и Завхуд-
 чеством Н. Синельников
 (Засл. арт. Респ.)
 Директор Распоря-
 дитель А. Сумароков
 Уполномоченный Н. Ру-
 дзевич

Разлом

Пьеса в 4-х актах Б. Лавренева
 Действующие лица:
 Годун Артем, председатель
 судового Комитета В. Крюгер
 Берсенев Евгений Иванович,
 командир крейсера В. Кларов
 Софья Петровна, жена его А. Мед-
 ведева
 Татьяна Валерия Драга
 дочери Барсенева
 Ксения А. Парамонова
 Фон-Штубе, лейтенант, муж
 Татьяны В. Петипа
 (Засл. Арт. Респ.)
 Полковник Ярцев В. Дар-
 вишев
 Члены Комитета защиты родины
 и свободы.
 Поручик Помвой Н. Лунд
 Швач Г. Долгов
 бодманы
 Еремеев П. Кронский
 Мичман И. Портнов
 Митрич, пожилой матрос С. Ку-
 лагин
 1-й А. Попов
 2-й Е. Агеев
 3-й матросы А. Назаров
 4-й Н. Истомин
 5-й А. Васильев

Человек с порт- фелем

Драма в 5 актах А. Файко
 Действующие лица:
 Гранатов, Дмитрий
 Ильич В. Петипа
 Аделанда Васильевна, его
 мать А. Медведева
 Ксения Треевна Валерия Прага
 Гога, ее сын Н. Слонова
 Башкиров Иван Кириллович,
 директор ГИКР'a С. Кулагин
 Андросов | Профес-
 Стебліцкий | сора Чле-
 Замошин | ны ГИКР'a Т. Ку-
 дравцев
 Башкирова Зина А. Пара-
 монова

Клюх, ученый секре-
 тарь Н. Лунд
 Софья Валентиновна, техн.
 секретарь Е. Власова
 Тополев, аспирант Б. Плот-
 ников
 Редуткин Никандр Г. Долгов,
 А. Белоусов
 Марья Памфиловна, жена
 его С. Сурат
 Лихомский В. Дарвишев
 Панкратов, швейцар Е. Агеев
 Кондуктор П. Кронский
 Носильщик А. Назаров
 Один из труппы молодежи
 А. Степанов
 Аспиранты, аспирантки, молодежь
 Постановка Гл. режиссера
 Н. Синельникова
 Художник М. Плачек
 Монтировоч. режиссер Е. Вер-
 ховский
 Директор-Распорядитель
 А. Сумароков
 Суфлер В. Попырко
 Уполномоченный Н. Руд-
 зевич

Пузырь, матрос А. Белоусов
 Часовой у трапа А. Ефимов
 Милицын, контр-адмирал Т. Ку-
 дравцев
 Успенский, член ЦК эсеров
 и ВЦИК'a Советов Б. Плот-
 ников
 Хваткин Петр, черноморец
 делегат А. Степанов
 Панов, член Центробала
 Горничная Берсеневых Д. Сте-
 пурин
 Матросы.
 Постановка Н. Синельникова
 (Засл. Арт. Респ.)
 Художник М. Плачек
 Монтир. режиссер Е. Вер-
 ховский
 Директор распоря-
 дитель А. Сумароков
 Суфлер В. Попырко

Ванька ключник

Песня—былина в 5-ти действиях
 Н. Собольщика-Самарина.
 Действующие лица:
 Князь Волконский С. Кулагин
 Княгиня А. Парамонова
 Иван, ключник В. Крюгер
 Дарья, управитель-
 ница Валерия Драга
 Васька безродный Б. Плотников
 Боярин Нечаев Г. Кудрявцев
 Аграфена Карповна, его
 жена Н. Стефанова
 Павлин Сысоич, их сын Г. Долгов
 Боярин Нащоков И. Портнов
 Степанида Антильевна,
 его жена Н. Медведева
 Врынцев бояре П. Кронский
 Шелк В. Харламов
 Поволожин | боярские Н. Лунд
 Образцов | сыновья А. Ефимов
 Задепин А. Попов
 Кострин А. Белоусов
 Пантиуха А. Степанов
 Гаврюшка О. Кутырева
 1-я Д. Степурина
 2-я крепостные А. Дектурева
 3-я девушки Ф. Верховская
 4-я С. Сурат
 Гундобина Е. Агеев
 Весеневе боярьни А. Дектурева
 Синь-Элобина Е. Власова
 1. . . . П. Кронский
 2. . . . Е. Агеев
 3. крепостные А. Назаров
 4. . . . А. Ефимов
 5. . . . А. Попов
 Поп Г. Патліс
 Невеста
 Боярьни, бояре и челядь "

По ходу пьесы: песню о «Ваньке
 Ключнике» исполнит Б. Плотников
 Танец шутов исполнят: А. Азolina,

А. Аркадьев
 Постановка Гл. Режиссера Н. Си-
 нельникова
 (Засл. Арт. Респ.)

Художник М. Плачек
 Монтировочный Режиссер Е. Вер-
 ховский

Хор под управл. Чефранова
 Оркестр под управл. Г. Финкеля
 Суфлер В. Попырко

Директор-распорядитель А. Су-
 мароков
 Уполномоченный Д. Рудзевич

ОРИГІНАЛ
 КУПУЙТЕ ТИЖНЕВИК
 ЖУРНАЛ „ВСЕСВІТ“
 Ціна одного примірника 15 к.
 ОРИГІНАЛ

Театр Музкомедії

Марица

музком. в 3 д. муз. Кальмана.
 Марица . Светланова, Наровская
 Танцило Райский
 Лиза, его сестра . Таганская
 Коломас Зупан . Таганский
 Графиня Каренина
 Пеничек Таубе
 Граф Карл Брянский
 Чекко Шадурский
 Популеско Васильчиков
 Цыганка Белецкая
 Берко, цыган Толин
 Постановка гл. реж. Ф. С. Таганского

Дирижирует гл. дириж.

Н. А. Спиридовон

Балетмейстер А. С. Квятковский
 Прима-балерина Н. В. Пельцер
 Ведет спектакль Л. Г. Маленский

Маскоточка

Музык. ком. в 3-х дист. В. Бромме
 Гунильда Кастель Стен-
 дорф Каренина
 Марион, ее дочь . Светланова
 Нанетта, камеристка Ма-
 рион Шульженко
 Фризенборг, министр Таубе
 Эрик, его сын Гедройц
 Краг Вестергард Янет
 Гаральд, его племянник Райский
 Марион Де-Лорм танцов-
 щика Белецкая
 Кнут Берген Кушнир
 Фритьоф Ве-
 ренсен Шадурский
 Гояльмф Нен-
 сен моряки
 Фермон Гобсен Нехорошев
 Иенс, Стоарт Толин
 Слуга Ромашекич
 Пост. гл. реж. Ф. С. Таганского
 Дирижирует главн. дирижер Н. А. Спиридовон
 Балетмейстер А. С. Квятковский
 Ведет спектакль Л. Г. Маленский

Миг счастья

Муз. ком. в 3 действ. муз. Штольца
 Граф фон-Бибербах Таубе
 Эльфрида, его жена Гвоздева
 Ганс, их сын Делямар
 Луц фон-Бурген Шадурский
 Муценбахер Васильчиков
 Ева, его жена Каренина
 Лици, его дочь Попова, Болдырева
 Дезире, шансон. певица Наровская
 Фриц Райский
 Платцер Таганский
 Тоблас, владелец парикмахерской Забайкалов
 Мальчик Лесковская
 Кассирша Шульженко
 Постан. гл. реж. Ф. С. Таганский
 Дирижирует С. Солящанский
 Прима балерина Н. В. Пельцер
 Балетмейстер Квятковский
 Художник Супонин

Марсианка

Муз. комедия в 3-х действ. муз. С. Тартаковского

текст А. Искринева

Влада, правительница
 Марса Попова.

Узурн, военачальник
 Марса Шадурский

Гузо } Служанки Влады
 Олла } Меджи
 Эль } Шульженко

Математик I-й Делямар
 Математик II Забайкалов

Инженер Семенов Бравий
 Петров демобилизо-
 ванный красноармеец Таганский

Марфуша Лурье

Марсиане. Марсианки. Воины.
 Постановка гл. реж. Ф. С. Таганского

Дирижирует гл. дириж.

Н. А. Спиридовон

Балетмейстер А. С. Квятковский
 Ведет спектакль Л. Г. Маленский

Суфлер В. Серебренников

Ева

Музкомедия в 3-х действиях Легара

Обработка текста Н. М. Бравина
 Октав Флобер, владелец фабрики Бравин

Дагобер Мильфлер Таганский
 Пепита Пакерет Наровская

Бернар Ларусс Хенкин
 Ева Попова

Матья, служа Толин
 Вузен, старший бухгалтер Таубе

Прюнель, второй бухгалтер Янет

Тедди } друзья Делямар
 Фреди } Брянский

Элли } Флобера Шульженко
 Шиши } Меджи

Лакеи, работники, работницы.
 Постановка гл. реж. Ф. Таганского

Дирижирует гл. дириж.

Н. А. Спиридовон

Балетмейстер А. С. Квятковский
 Ведет спектакль Л. Г. Маленский

Суфлер В. Серебренников

Баядерка

музком. в 3 д. муз. Кальмана.

Принц Раджами Райский
 Одетта Даримонт Светланова

Маркиз Наполеон Таганский
 Луи Филипп Янет

Марнетта Наровская
 Полк. Паркер Хенкин

Фефе Миловидова
 Дева, адютант Делямар

Дева Синчи Засимович
 Девеватор Трабизонт Шадурский

Пимпринетт Брянский

Котек Забайкалов
 Джони Делямар

Директор бара Толин
 Капельдинер Ромашекевич

Постановка гл. реж. Ф. С. Таганского

Дириж. С. Солящанский
 Балетмейстер А. С. Квятковский

Прима-балерина Пельцер
 Ведет спектакль Маленский

Жрица огня

Муз. комедия в 3-х дист.

Валентинова

Геквар, роджа Янет, Хенкин
 Бангур, наследный принц Таганский, Гедройц

Люсьен, его друг Лентовский
 Анжель, сестра Люсенья

Наровская
 Гулха, главный брамин Шадурский

Нэра, священная жрица Светланова, Попова

Малхар, начальник полиции
 Васильчиков

Бабу, сторож при храме Таубэ, Толин

Постановка гл. режиссера Ф. С. Таганского

Дирижирует С. Д. Солящанский
 Балетмейстер А. С. Квятковский

Прима-балерина Н. В. Пельцер
 Ведет спектакль Л. Г. Маленский

Ціна—20 коп.

ДЕРЖАВНИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ
ТЕАТР

„БЕРЕЗІЛЬ“

Бул. Лібкнекта 9
Тел. 1—68.

ОСТАННІ ВИСТАВИ ◊ ЗАКІНЧЕННЯ СЕЗОНУ

Четвер 10 травня

Субота 12 „

Неділя 13 „

Народний

Маляхій

Початок о 8 год. веч.

Квитки продають з 11 до 2 год. та з 5 до 8 год.

ГОСОПЕРА

РУССКАЯ ДРАМА

СПЕКТАКЛИ АНСАМБЛЯ ДРАМ. АРТИСТОВ ПОД ХУДОЖ.
РУКОВОДСТВОМ ЗАСЛ. АРТ. И РЕЖ. Н. Н. СИНЕЛЬНИКОВА

Вторник 8 мая

МОЛЬ

Четверг 10 мая

РАЗЛОМ

Среда 9 и Пятница 11

ЧЕЛОВЕК С ПОРТФЕЛЕМ

Суббота 12 и Воскресенье 13 мая

ВАНЬКА КЛЮЧНИК

Уполномоченный Н. А. Рудзевич

До контори журналу „НОВЕ МИСТЕЦТВО“ надходять замовлення на комплекти н/журналу за минулі роки.

Щоб не було непорозумінь у передплатників в конторою повідомляємо, що повних комплектів журналу за 1925 і 1926 роки контора не має і всі такі замовлення виконує неповно.

ВИДАВНИЦТВО